

संस्कृतभारती - परिचयः

दिसम्बर् १८

अष्टमः पाठः

अड्का: १००

1) कर्मणि प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (१०)

- a. कविः कथाः लिखितवान्
- b. बालिकाः गीतं शृण्वन्तु
- c. रामः गृहपाठं करोति
- d. माता पाकं पचतु
- e. कृष्णः विषयम् अस्मरत्
- f. छात्राः पाठान् पठन्तु
- g. सेविकाः स्यूतान् नीतवत्यः
- h. शिक्षकः प्रश्नान् पृच्छति
- i. भवती क्षीरं पिबतु
- j. भक्ता देवीं पुजितवति

2) कर्मणि प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत ५

- a. अकरोत्
- b. जानाति
- c. क्रीतवान्
- d. पिबति
- e. अगच्छत्

3) कर्तरि-प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत ५

- a. महिलाभिः चर्चा क्रियते
- b. पितृभिः गद्यानि पठितानि
- c. लतया कथाः श्रूयन्ते
- d. वानरैः फलानि अखाद्यन्त
- e. कर्मकरेण प्रकोष्ठः मार्ज्यताम्

4) सन्धिं कृत्वा सन्धेः नाम रचयत् (५)

- a. नदी + अत्र
- b. तत्र + एव
- c. तासु + अपि
- d. गुरु + उपदेशः
- e. न + उक्तम्

5) सन्धिच्छेदं कृत्वा सन्धेः नाम रचयत् (५)

- a. इत्यस्मि
- b. केऽपि
- c. पुत्रेष्वहम्
- d. यथेष्टम्
- e. तस्मायेतत्

6) संस्कृत-पदं लिखत (५)

- a. Woodpecker
- b. Earthworm
- c. Eagle
- d. Cockroach
- e. Crab

7) मेलयत (५)

a.	किन्नरः	-	मुकुन्दः
b.	रत्नानि	-	गानम्
c.	निधयः	-	व्याघ्री
d.	जरा	-	कुबेरः
e.	रामः	-	अश्वमेधयागम्

8) रिक्तस्थानं पूर्यत (५)

धातुः:	लकारः / प्रत्ययः	
सूच्	तुमुन्	
ऊह्	कृत्वा	
ईक्ष्	कर्मणि लट्, बहु, प्रथम	
अर्च्	कृतवतु (स्त्री)	
सूच्	लृट्, एक, प्रथम	

9) दत्तानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत (५)

- a. कृत्वा
- b. दत्तवती
- c. उत्तमाः
- d. अर्चति
- e. कम्पन्ते

10) श्लोकस्य अन्वयं कृत्वा भावार्थं लिखत (५)

परमोदारः सुमुखः सुमहायशाः महाबलः च
रामः अपि पितुः आदेशात् राज्यं न ऐच्छत्

पादुके चास्य राज्याय न्यासं दत्त्वा पुनः पुनः
निवर्तयामास ततो भरतं भरताग्रजः

11) अनुवदत (५)

- a. Students will write the answers.
- b. I watched a movie yesterday.
- c. You too come with me.
- d. Sages live in the forest.
- e. My mother goes to the temple everyday.

12) शुद्धं कुरुत (५)

१. पुस्तकानि अस्ति ।
२. अहं लिखति ।
३. छात्रः गच्छन्ति ।
४. भवन्तः उपविशतु ।
५. वयं हसन्ति ।

13) रिक्तस्थानं पूर्यत (५)

धातुः	लकारः	पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
सेव्	लट्	उत्तम			
दृश्	लङ्ग्	मध्यम			
पा	लृट्	प्रथम			
पठ्	लोट्	उत्तम			
वन्द	लिङ्ग्	मध्यम			

14) सूक्ते: अर्थः लिखत (२)

अल्पाक्षररमणीयं यः कथयति निश्चितं स खलु वाग्मी

15) सुभाषितम् पूर्यत (२)

लभेत ----- तैलमपि यत्नतः पीडयन्
 ----- मृगतृष्णिकासु ----- पिपासार्दितः
 कदाचिदपि ----- शशविषाणमासादयेत्
 न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत्

16) उत्तरं लिखत (४)

- a. रावणः कान् पीडयति ?
- b. सीता लवकुशौ कुत्र प्रसूतवती
- c. भरतः रामात् किम् आनीतवान्
- d. रामः कस्याः वचनात् अरण्यं गतवान्

17) संस्न्दर्भम् व्याख्यात (२)

पुनः सर्वेषां पुरतः "अहं शुद्धा"

18) पञ्च-वाक्यैः संस्कृतेन वर्णनं कुरुत (५)

महाभारतम्

19) पञ्च-वाक्यैः संस्कृतेन वर्णयत् (५)

हरीतिमा, अस्ति, मालाकारः, वृक्षाः, उपवनम्, सुन्दरं, सिञ्चति,
जलम्, फलानि, जलप्रपातः, पुष्पाणि, सन्ति, विकसन्ति

20) अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा उत्तराणि लिखत (५)

द्रोणः पाण्डवानां कौरवाणां च आचार्यः आसीत् । सः तान् धनुर्विद्यां बोधितवान् । एकस्मिन् दिने कश्चन बालकः द्रोणं प्रति आगतवान् । सः द्रोणं प्रार्थितवान् "मम नाम एकलव्यः । कृपया भवान् मां धनुर्विद्यां शिक्षयतु" इति । द्रोणः उत्तवान् - "अहं पाण्डवानां कौरवाणां च आचार्यः अस्मि । तस्मात् कारणात् भवन्तं शिक्षयितुं न शक्नोमि" इति । दृढसङ्कल्पः एकलव्यः द्रोणस्य प्रतिमां कृत्वा, तस्याः पुरतः धनुर्विद्यां पठितुम् उद्युक्तः अभवत् । शनैः शनैः सः श्रेष्ठः धनुर्धरः अभवत् । एकदा एकलव्यः वने धनुरभ्यासं करोति स्म । तदा पाण्डवानां कुक्कुरः तत्र आगतः । कुक्कुरः एकलव्यं दृष्ट्वा अभषत् । एकलव्यः कुक्कुरस्य मुखे बाणं विसृष्टवान् । तदा पाण्डवाः कुक्कुरं दृष्ट्वा ज्ञातवन्तः - "वने अन्यः श्रेष्ठः धनुर्धरः अस्ति" इति ।

१. द्रोणः कः?
२. द्रोणः कौरवान् पाण्डवान् च किम् अबोधयत् ?
३. "अहं भवन्तं शिक्षयितुं न शक्नोमि" इति द्रोणः एकलव्यं किमर्थम् उत्तवान् ?
४. एकलव्यः कथं धनुर्विद्याभ्यासं कृतवान् ?
५. पाण्डवाः एकलव्यस्य विषयं कथं ज्ञातवन्तः ?